

I vår artikelserie om "Den Kulturelle Skolesekken" kommer vi att i denna avslutande artikel att titta lite närmare på hur DKS fungerar på fylkesnivå, dvs på regional nivå.

Vi har pratat med Aud Kristine Horseng som är producent på DKS Nordland i Bodø sedan 2021. Nordland fylke ligger i norra Norge och gränsar mot Troms fylke i norr och Trøndelag fylke i söder med ett avstånd från söder till norr på ca 850 kilometer. I Sverige motsvaras det ungefär av sträckan från Umeå till Treriksröset.

OM NORGE KAN, VARFÖR KAN INTE VI?

Artikel 4

Maj 2024

DKS i fylkena - så fungerar det

Text: Niclas Malmcrona

I det långsträckta fylket och dess 41 kommuner bor ca 240 000 personer och det finns 220 grundskolor med totalt 28 000 elever och 16 gymnasieskolor med totalt 9 000 elever. Någon kommun har en skola och någon kommun upp emot 20 skolor.

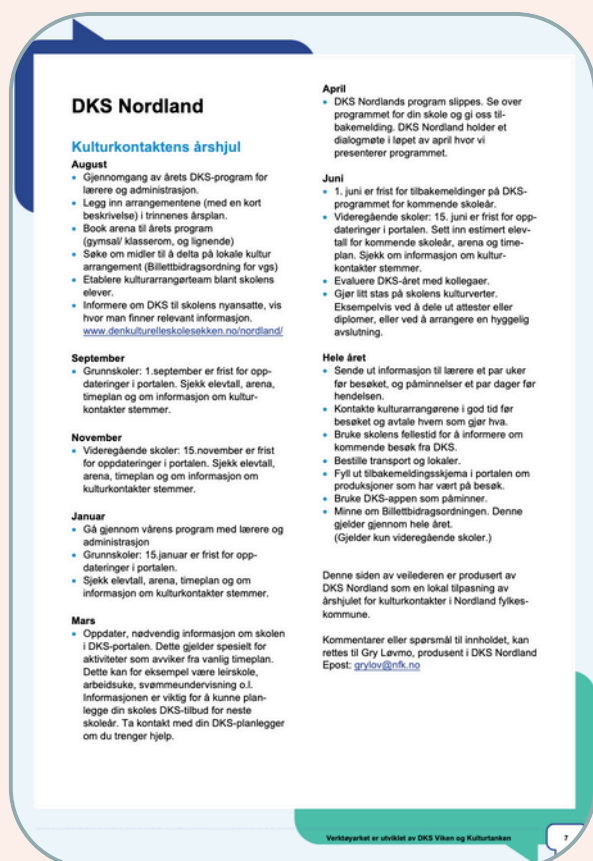
Grundskolorna i Nordland tar emot DKS produktioner inom alla konstformer (bildkonst, litteratur, film, scenkonst och musik) medan gymnasieskolorna har ett avtal om ett fast program som säkerställer inslag av kulturarv och litteratur utöver evenemang med de andra konstuttrycken.

Som ansvarig scenkonstproducent i DKS Nordland mottar Aude Kristine varje år inom DKS-portalen ungefär 500 produktioner som sedan genom externa referensgrupper och genom lokala referensgrupper från skolan (elever, lärare och rektorer) i utvalda kommuner reduceras till ca 40 produktioner inom alla konstområden som ingår i det årliga utbudet och som fördelas på fylkets skolor.

Programläggning enligt rullande schema

"Vi programmerar alltid ett år i förväg enligt ett rullande schema. Från oktober till april arbetar vi med nästa års program samtidigt som vi "kör" årets program", säger Aud Kristine.

Klicka på bilden för
förstoring

Tidscykeln spänner alltså över ett år. I oktober stänger utövarnas möjlighet att anmäla produktioner och program till DKS-portalen varpå Aud Kristine och hennes kollegor arbetar med urvalet fram till slutet av året. Skolorna får besked i april om urvalet och skolorna har sedan 2-3 månader på sig att komma in med önskemål om justeringar som man försöker tillgodose så långt det är möjligt. Om det inte är möjligt att göra ändringar måste skolorna i princip acceptera. I DKS-portalen finns all information om skolornas scheman, lov och studiedagar och utifrån den informationen läggs producenternas och gruppernas turnéer. Föreställningarna spelas sedan från augusti och under den efterföljande vintern och våren.

I DKS Nordlands utbud ingår i år 45 produktioner från alla konstarter där scenkonst utgör 18 produktioner i år. I år är Bodø europeisk kulturhuvudstad vilket gör att man också arbetar med några stora projekt vilket gör att antalet program/produktioner i programmet i år är lägre än vanligt. Hela programmet finns alltid tillgängligt på DKS Nordland så att både mottagare och producenter kan se vad som ingår.

Målsättningen är att erbjuda ett "högkvalitativt, mångsidigt och engagerande innehåll som inspirerar och utmanar unga ögon, hjärtan och sinnen" som man beskriver det på DKS Nordlands hemsida.

"Det är mitt jobb som producent att se till att utövarnas tillgänglighet ska passa för skolan, att få det konstnärliga att passa med skolvardagen. Det kan finnas produktioner som vi finner konstnärligt och kvalitativt intressant, men som eleverna inte tycker är intressant och då måste jag lyssna på det", säger Aud Kristine.

Om det uppstår "skav" mellan skolorna och urvalet - hur ser ägandeskapet ut?

"Det är väldigt viktigt att vi har ett gott samarbete. Varje kommun har en kommunkontakt som har översikt över kommunens skolor. Det är viktigt att jag som producent på fylket har en god dialog med kommunerna. I tillägg har varje skola en vald lärare eller rektor som är "bindemedlet" till just den skolan. Det är väldigt viktigt att det är en transparent kommunikation", säger Aud Kristine.

Aud Kristine Horseng
DKS Nordland

“Konst för konstens skull”

DKS har ett gott rykte och skolorna ser värdet med DKS att det är mindre och mindre ”gnissel” menar Aud Kristine och tillägger att skolan är skola och det DKS kommer med är konst samtidigt som läroplanen säger att man ska få uppleva konst för konstens skull.

“Det är viktigt att vi inte stängas, utan att vi samarbetar”, säger Aud Kristine och fortsätter: “Jag tror att man mer och mer förstår i den norska skolan att konst och kulturupplevelser kan forma individer och att det är lärande och livsutveckling”, säger hon.

Samtidigt händer att vissa, ofta privata skolor, nekar till att ta emot program och då oftast scenkonst. Då handlar det om religiösa friskolor även om det är väldigt sällan. I många fall handlar det om att stödja skolorna så att de kan förbereda sig på rätt sätt. De flesta skolor i Nordland har elever som är ”kulturvärdar” som tar emot utövarna. Om det finns en skepsis från skolan så är det oftast inte från eleverna utan från lärare och rektor.

I utbudet som presenteras inom DKS Nordland igår också program som inte är rena föreställningar utan också program i form av workshops och mer interaktiva arrangemang.

“Ja, deltagande är ett ord som använts väldigt mycket inom scenkonsten de sista tio åren i Norge. Men du medverkar ju också när du ser en föreställning”, menar Aud och fortsätter: “Ibland har vi workshops som en del av programmet. Förra året hade jag två tvådagars maskworkshop som ingick i båda konstfälten visuellt konst och scenkonst.”

Men det är ofta exklusiva program, vilket innebär större ekonomiska kostnader eftersom det ofta inte finns plats för mer än 30 elever per workshop och då måste vi ha många fler dagar för att alla ska få delta.”

I en tidigare artikel beskrev vi Scenekunstbruket som är Norges största och riksomfattande förmedlare av scenkonst för barn och unga i Norge och är samtidigt den största aktören inom DKS. I vilken grad arbetar ni med dem och hur många av de produktioner ni erbjuder skolorna i Nordland kommer från Scenekunstbrukets repertoar?

“Det varierar från år till år. Vi går aldrig in och checkar Scenekunstbrukets repertoar i förväg, utan jag jobbar med helheten och sedan kan jag se. I år är det två produktioner av arton i vårt utbud som inte är med i Scenekunstbrukets repertoar så det är ändå en stor andel. I fjol var det lite färre”, säger Aud Kristine och fortsätter: “Det är en fin kvalitetssäkring och en säkerhet för utövarna, men jag är inte alltid enig med Scenekunstbruket i deras urval. Men vi har ett gott samarbete”.

Scenekunstbrukets repertoar är dock viktig för ekonomin, speciellt i Nordland där det är långa reseavstånd, eftersom det innebär ökad subvention. Resekostnaderna är dessutom generellt högre för fylkena i norra Norge på grund av de långa avstånden.

Har du någon uppfattning om den konstnärliga kvaliteten och hur den utvecklats under de år som Skolesekken funnits?

“Det är en påtagligt förbättrad kvalitet, det är en extrem utveckling. Scenkonst för barn och unga i Norge har fått en höjd status upplever jag och det är viktigt för konsten. På alla konstfält är det mycket som är väldigt bra och det är viktigt i alla led”.

Den kulturelle
skolesekken
Nordland

DKS - en förebild i världen

Aud Kristine berättar också att det märks att Norge har något som är bra eftersom företrädare från många länder kommer på besök för att studera Skolesekken.

Politiskt är DKS väldigt tydligt förankrat med en enighet om att det är viktigt. Också för att DKS når alla barn, inte minst i ett fylke där avstånden är stora och inte alla föräldrar har möjlighet eller råd att ta med sina barn på scenkonst och kultur på fritiden, menar Aud Kristine.

Vilka utmaningar ser du inför framtiden när det gäller din roll och en utveckling av Skolesekken?

"Vi kan inte vila och tänka att detta alltid kommer att fungera. Vi måste alltid framåt och ta beslut i urval som kanske kan verka provokativa. Sedan är det ekonomin. Vi upplever att intäkterna från det nationella lotteriet ökar, men inte i lika grad som kostnadsökningarna. Vi jobbar aktivt för att minska kostnaderna, men nu ser vi att vi måste minska på antalet produktioner"

Avslutningsvis nämner Aud Kristine också att ett steg framåt borde vara att inkludera kunskap om konst och kultur och DKS i lärarutbildningarna. Detta är ett arbete man påbörjat inom DKS Nordland. Var kommer konsten in och hur kan det knytas till läroplanen? Tre eller fyra lärarutbildningar i Norge har arbetat med detta som försöksprojekt, berättar Aud Kristine.

Detta var den avslutande artikeln i vår serie om Den kulturelle skolesekken och hur den fungerar i Norge. Vi har försökt beskriva Skolesekken från den statliga nivån i samtal med Kulturtanken och Scenekunsbruket till den regionala nivån, som är den nivå där mycket av arbetet inom DKS sker, men också från utövarnas och konstnärernas synvinkel.

Avslutningsvis kan vi slå fast att enigheten bland de vi pratat med är stor: "Skolen er et sted for kunst og kultur".

Tack till alla er som medverkat!

Matias Hilmar Iversen
Direktör Kulturtanken

Tine Valavuo Tyldum
verksamhetsledare på
Scenekunstbruket

Ådne Sekkelsten
fd verksamhetsledare på
Scenekunstbruket

Anne Holck Ekenes,
Konstnärlig ledare
Panta Rei Danseteater

Aud Kristine Horseng
DKS Nordland

Artikelserien "Om Norge kan - varför kan inte vi?" är skriven av:
Niclas Malmcrona och Linnea Lidberg, ASSITEJ Sverige
Layout & redaktör: Zara Zimmerman, ASSITEJ Sverige

